

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 19 päivänä syyskuuta 2014 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-
televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen
eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiora-
hastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muut-
tamisesta (HE 142/2014 vp).

- viestintäneuvos Elina Normo, liikenne- ja viestintäministeriö
- apulaisjohtaja Riitta-Liisa Vuorela, Viestintävirasto
- toimitusjohtaja Lauri Kivinen, Yleisradio.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— Radio- ja televisiotoimittajien liitto RTTL
— Yleisradion ohjelmatyöntekijät.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan valtion televisio- ja radiorahastosta annettua lakia muutettavaksi siten, että valtion talousarviosta valtion televisio- ja radiorahastolle julkisen palvelun kustannusten kattamiseen suoritettavaan määrärahaan ei vuodelle 2015 tehtäisi lain 3 §:ssä säädetyn indeksin mukaista vuotuista korotusta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2015 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2015 ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2015.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan valtion televisio- ja radiorahastosta annettua lakia (745/1998) muutettavaksi siten, että vuodelle 2015 ei tehtäisi indeksikorotusta määrärahaan, joka siirretään vuosittain valtion talousarviosta televisio- ja radio-

rahastoon Yleisradio Oy:n julkisen palvelun kustannusten kattamiseksi. Indeksitarkistuksen käyttämättömyydestä vuonna 2015 sovittiin eduskuntaryhmien puheenjohtajien kesken maaliskuussa 2014. Hallituksen esitys liittyy valtion

vuoden 2015 talousarvioesitykseen (HE 131/2014 vp).

Yleisradion vuoden 2013 alusta voimaan tullessa rahoitusuudistuksessa päätettiin, että määrärahan suuruus tarkistetaan vuosittain vastaamaan kustannusten muutoksia elinkustannus- ja ansiotasoindeksien perusteella. Vuodelle 2014 määrärahaa tarkistettiin 1,6 %, jonka jälkeen määrärahan suuruus on ollut tänä vuonna noin 508 miljoonaa euroa.

Heikko taloudellinen tilanne on kuitenkin aiheuttanut paineita osana valtionhallinnon kaikille sektoreille ulottuvia välttämättömiä säästötoimia etsiä säästöjä myös Yleisradion rahoitukselta. Mikäli indeksikorotus olisi tehty myös vuonna 2015, arvioiden mukaan tarkistus vuodelle 2015 olisi ollut noin 1,3 %, jolloin määräraha olisi ollut noin 512 miljoonaa euroa. Indeksien jäädyttämisen kokonaisvaikutus on siten noin 4 miljoonaa euroa.

Valiokunnan Yleisradiolta saaman selvityksen mukaan indeksin jäädyttäminen tarkoittaisi yhtiön tuloksen painumista tappiolle vuonna 2015. Lisäksi selvityksen mukaan yhtiön pitkän aikavälin kehitys ja mahdollisuudet tehdä uusia avauksia muuttuvassa mediaympäristössä vaikeutuisivat ja yhtiö joutuisi vähentämään indiestojoja ja/tai oman henkilökuntansa määrää. Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille huolenaiheina, että ratkaisu voi vaikuttaa sosiaalisen ja maantieteellisen tasa-arvon sekä Yleisradion riippumattomuuden toteutumiseen. Näiden näkemysten mukaan ratkaisu voi myös vaikuttaa kotimaisten ohjelmahankintojen supistumiseen ja se tulee vaikuttamaan olennaisesti myös Yleisradion henkilöstön asemaan.

Valiokunta on huolissaan rahoituksen niukentuessa Yleisradion kehittämisen ja lakisääteisten tehtävien hoitamisen järjestämisestä sekä henkilöstöön kohdistuvista vaikutuksista. Valiokunnan yhtiöltä saaman selvityksen mukaan indeksin koskevan ratkaisun jälkeen Yleisradiolla on kaiken kaikkiaan noin 10 miljoonan euron säästötarpeet, mikä voi käytännössä vaatia mm. enintään 185 henkilön työsuhteen päättämistä. Valiokunta pitää henkilöstöstä huolehtimista ta-

loudellisesta tilanteesta huolimatta erityisen tärkeänä näkökohtana.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että samanaikaisesti indeksin jäädytyksen kanssa on käynnissä osan säästötarpeista aiheuttava media-alan murros, jossa median käyttötavoissa ja markkinoiden kilpailutilanteessa on tapahtunut ja on edelleen tapahtumassa olennaisia muutoksia. Näiden muutosten ja nykyisen taloustilanteen vuoksi on selvää, että yhtiö joutuisi joka tapauksessa toteuttamaan säästöjä, tehostamaan toimintojaan ja kohdentamaan osin uudelleen myös resurssejaan. Kaikki Yleisradion esille tuomat säästötoimet eivät siten valiokunnan käsityksen mukaan johdu indeksin jäädyttämisestä. Valiokunta toteaa, että nykyisessä tilanteessa yhtiössä joudutaan pohtimaan entistäkin enemmän sitä, mikä Yleisradion toiminnassa on kaikin keskeisintä.

Yleisradion tehtävänä on ennen kaikkea tuoda monipuolinen ja kattava televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Valiokunta pitää aiempienkin kannanottojensa mukaisesti tärkeänä, että Yleisradion julkinen palvelutehtävä säilyy laajana kattaen ohjelmatoinnin kaikki osa-alueet uutisista ja asiaohjelmista aina kulttuuriin, urheiluun ja viihteeseen.

Valiokunta pitää lähtökohtaisesti hyvänä ja välttämättömänä, että Yleisradion toiminnassa seurataan kehitystä ja pyritään pysymään viestinnän ja mediakehityksen kärjessä. Valiokunta korostaa Yleisradion roolia paikallisen toiminnan ja tiedonvälityksen sekä suomalaisen luovan sisältöliiketoiminnan elinvoimaisuuden ja kehittymisen kannalta. Alueellisella televisio- ja radiotoiminnalla on keskeinen rooli alueen identiteetin vahvistajana ja monipuolisen ja kattavan alueellisen viestinnän, sananvapauden ja tiedonvälityksen takaajana. Valiokunta myös toteaa, että tarvittavista uudenaikaisista palveluista huolimatta esimerkiksi perinteisellä radiolla on oma käyttäjäkuntansa, jota ei tule unohtaa jatkossa-kaan.

Valiokunnan mielestä Yleisradiolle välttämättömät säästöt tulisi toteuttaa siten, ettei yhti-

ön monipuolisen ja laajan julkisen palvelun perustehtävän hoitaminen kärsi ja vaikutti mediasisältöihin merkittävästi. Valiokunnan käsityksen mukaan säästöjä olisi järkevää hakea enemmän uusista toimintatavoista ja erilaisista tukitoiminnoista sekä pyrkimällä löytämään kustannustehokkuutta esimerkiksi teknisten ratkaisujen käytöstä. Käytettävissä olevia resursseja on valiokunnan näkemyksen mukaan tärkeää pyrkiä kohdentamaan erityisesti sisältöihin, jotta Yleisradion lakisääteisten tehtävien toteuttaminen voidaan turvata.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 22 päivänä lokakuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kalle Jokinen /kok
vpj. Osmo Kokko /ps
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Thomas Blomqvist /r
Markku Eestilä /kok
Ari Jalonen /ps
Jukka Kopra /kok
Merja Kuusisto /sd

Suna Kymäläinen /sd
Raimo Piirainen /sd
Janne Sankelo /kok
Hanna Tainio /sd
Ari Torniainen /kesk
Reijo Tossavainen /ps
Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula.